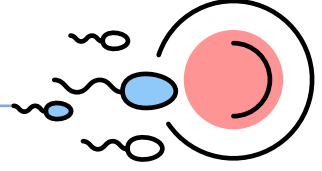

BÖLÜM 1

KADIN ÜREME SİSTEMİ ANATOMİSİ (SYSTEMA GENITALE FEMININUM)

Aslı Beril KARAKAŞ¹

GİRİŞ

İnsan türünün devamlılığını sağlayan üreme, hayatta kalmadan sonra en temel fonksiyonlardan biridir. Yeni bir canlının meydana geldiği kadın bedeni, doğuma kadar eksiksiz bir şekilde yavrunun tüm ihtiyaçlarını karşılamaya göre programlanmıştır.

Bundan dolayı kadın genital sistemini oluşturan organlar hem kompleks hem de birbirleriyle bağlantılıdır. Günümüzde kadınlarda görülen kanserlerin çok büyük kısmı kadın genital organlarında ortaya çıkmaktadır.

Kadın üreme organları *cavitas pelvica* adı verilen pelvis boşluğunda bulunur ve **organa genitalia feminina interna (iç genital organlar)** ile **organa genitalia feminina externa (dış genital organlar)** olarak incelenir.

Dış üreme organları *mons pubis*, *clitoris*, *vestibulum vaginae*, *labium majus pudendi*, *labium minus pudendi*, *gll. paraurethrales*, *gl. vestibularis major*, *gl. vestibularis minor* ile *bulbus vestibuli*'dir. (Şekil 1) Bu organların tamamı **vulva** veya **pudendum femininum** olarak isimlendirilir. Dışarıdan rahatlıkla görülebilir. Vulva, tam ortada yukarıdan aşağıya doğru uzanan ve *rima pudendi* olarak isimlendirilen yarığın çevresindeki yapıların oluşturduğu organ topluluğudur. Vulva kişiden kişiye

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Kafkas Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Anatomi AD., asliberilkarakas@gmail.com

bulunur. Uterus'a bakan ucundan ise **lig. ovarii proprium** (klinikte infundibulo-pelvik ligament) ile uterus'un cornu uteri'sine tutunur. Ovarium'ların komşulukları altta a.v. iliaca externa, üstte n. obturatorius ile a. v. obturatoria, arkada a. v. uterina, önde ise mesovarium'dur. Ovarium'u periton örtse de, puberteden sonra periton yapısı farklılaşır. Ovarium bağ dokusu, düz kas, lenfatikler, damarlar ve sinirlerin olduğu medulla ile epitelyal hücreler, damarlar ve foliküllerin olduğu korteks olarak iki kısımdan meydana gelir. Korteks tabakasında gelişen foliküller sırayla primer, sekonder ve tersiyer yani Graaf folikülüne dönüşerek olgunlaşır. Ovulasyonla atılan Graaf folikülü infundibulum tubae uterinae'ya geçer. Dölllenme gerçekleşirse **corpus luteum graviditatis** adını alır ve gebeliğin sonuna kadar bozulmaz. Dölllenme gerçekleşmezse küçülerek dejenere olur ve menstrüasyon ile birlikte atılır.

Innervasyonunu plexus hypogastricus inferior ve plexus ovaricus yapar. Beslenmesini a. ovarica, venöz drenajını ise plexus pampiniformis aracılığıyla v. ovarica'ya, sağ tarafta v. cava inferior, sol tarafta ise v. renalis'e dökülür (1, 12, 16, 17).

Klinik Bilgi

Ovarium'lar hem endokrin bir bez olarak çalışıp hormon yapımında hem de oogenez senteziyle ovum'u üretmekle görevlidir. Benign ve malign tabiatlı tümörler en sık ovarium'larda görülür. Ayrıca kendi etrafında dönerek vasküler yetmezlik sonucu nekroz gelişebilir. Menopoz öncesi dönemde erişkin kadınlarda ovarian enfeksiyonlar da görülebilmektedir.

KAYNAKLAR

1. Arıncı K. *Anatomi*, Ankara, 2006.
2. Arısan K. *Kadın Hastalıkları*, Çeltüt Matbaacılık, İstanbul 1983. 13.
3. Chummy S., *Last's Anatomy*, Sinnotamby, Churchill Livingstone, Tenth Edition, 1998.
4. Dere F. *Anatomi Atlası ve Ders Kitabı*, Cilt 2, Beşinci Baskı, Nobel Tıp Kitabevi, Adana.
5. Ellis H., *Clinical Anatomy*, Blackwell Scientific Publications, Eighth Edition, 1992.
6. Gövsa F., *Sistemik Anatomi*, Güven Kitabevi, İzmir 2003, 565-596.
7. Kuran O., *Sistemik Anatomi*, İstanbul, 1983.
8. Lumley, Craven, Aitken. *Essential Anatomy*, Fifth edition, Churchill Livingstone, 1995.
9. Moore K. L., Dolley A. *Clinically Oriented Anatomy*, Fourth Edition, 1999.
10. Odar İ. V., *Anatomi Ders Kitabı*, Ankara, 1975.
11. Pansky B, *Review of Anatomy*, Sixty Edition, 1996.

• Temel ve Klinik Yönleriyle İnfertilite

12. Pernoll ML. *Benson&Pernoll's Handbook of Obstetrics and Gynecology*. Tenth Edit, pg: 21-53, McGraw-Hill Companies; 2001.
13. *Terminologia Anatomica*. International Anatomical Terminology. Federative Committee on Anatomical Terminology.Thieme Stuttgart New York, 1998.
14. Williams P.L., *Gray's Anatomy*, Thirty Eighteen Edition, 1995.
15. Zeren Z., *Kısa Topografik Anatomi*, İstanbul, 1972.
16. Standing S. *Gray's Anatomy*. Elsevier Churchill Livingstone, Thirty-ninth edition, 2005, 1321-1373.
17. Moore K.L., Dalley F.A. *Clinically Oriented Anatomy*, Fifth Edition, Baltimore, 2006, 362-467.
18. Ozan H, *Anatomi*, Klinisyen Tıp Kitabevi, 3. Baskı, Ankara, 2014, 421-458.